

Box 3 - arresten van 6 juni 2024.

Op 6 juni 2024 heeft de Hoge Raad vijf arresten gewezen die zien op de wettelijke systematiek ten aanzien van de waarop op forfaitaire wijze het inkomen uit sparen en beleggen (box 3) vanaf het jaar 2017 wordt bepaald.

Beslissing van de Hoge Raad

De Hoge Raad heeft kort samengevat beslist dat de box 3-heffing nimmer mag plaatsvinden over een hoger inkomen dan het daadwerkelijke rendement op het vermogen. De Hoge Raad heeft dit als volgt gemotiveerd:

”In overeenstemming met de beslissing van de Hoge Raad in het arrest van 24 december 2021, moet daarom worden aangenomen dat ook bij degene die door het forfaitaire stelsel van de Herstelwet wordt geconfronteerd met een heffing naar een voordeel uit sparen en beleggen dat hoger is dan het werkelijke rendement, daardoor een schending optreedt van zijn door artikel 1 EP in samenhang met artikel 14 EVRM gewaarborgde rechten.”

Forfaitaire heffing of heffing over werkelijk rendement

De uitspraken van de Hoge Raad hebben tot gevolg, dat als het werkelijke rendement voor een spaarder/belegger lager is dan het forfaitair berekende rendement hij niet meer aan belasting verschuldigd is dan een heffing over zijn werkelijke rendement. Als de belastingplichtige een hoger rendement heeft dan de forfaitaire heffing zoals deze in de Wet IB is opgenomen, mag hij gebruikmaken van de forfaitaire heffing. De belastingplichtige kan dus kiezen of hij gebruik maakt van het systeem dat in de wet is opgenomen (drie vermogenscategorieën, banktegoeden, overige bezittingen en schulden met de bijbehorende forfaitaire percentages) of een heffing over het werkelijke rendement.

Bewijslast

Als de belastingplichtige gebruik wil maken van een box 3-heffing over het werkelijke rendement, moet de belastingplichtige aantonen dat zijn werkelijke rendement lager is dan het forfaitaire rendement. De Hoge Raad heeft expliciet in zijn uitspraak opgenomen dat de bewijslast op de belastingplichtige rust.

Vaststelling werkelijk rendement

De Hoge Raad heeft voor de berekening van het werkelijke rendement de volgende regels geformuleerd:

1. Bij de vaststelling van het werkelijke rendement moet het gehele vermogen van belastingplichtige in box 3 worden betrokken en dit moet niet per vermogensbestanddeel worden beoordeeld.
2. Heffing vindt plaats over het nominale box 3-vermogen, er mag geen rekening worden gehouden met inflatie.
3. Er mag geen rekening worden gehouden met het heffingvrije vermogen.
4. Er mag geen rekening worden gehouden met positieve of negatieve rendementen uit andere jaren, dus geen verliescompensatie in box 3.
5. Het werkelijke rendement omvat de directe voordelen uit de vermogensbestanddelen, zoals rente, dividend en huur **en** de waardeveranderingen, positief of negatief, van de betreffende vermogensbestanddelen.
6. Kosten met betrekking tot de vermogensbestanddelen zijn niet aftrekbaar. Bij bijvoorbeeld een verhuurde woning, zijn de huuropbrengsten belast, maar zijn de kosten die voor de woning gemaakt worden, zoals onderhoudskosten en verzekeringen, niet aftrekbaar.

7. Met de rente van schulden wordt voor de berekening van het rendement rekening gehouden.
8. Als een belastingplichtige geld terug krijgt op grond van het rechtsherstel box 3, heeft hij geen recht op een rentevergoeding.

Reactie Ministerie van financiën op 6 juni 2024 op deze arresten

Staatssecretaris Van Rij (Fiscaliteit & Belastingdienst) heeft direct gereageerd op de uitspraken van de Hoge Raad inzake de 5 arresten over box 3:

“Vandaag heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in 5 zaken die gaan over de wet rechtsherstel en de overbruggingswet box 3: de invulling van het begrip werkelijk rendement en het wel of niet recht hebben op een rentevergoeding. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat alleen voor de categorie overige bezittingen, zoals vastgoed, aandelen en beleggingen het rechtsherstel onvoldoende is wanneer het werkelijk rendement lager is dan het forfaitaire rendement. Volgens de Hoge Raad valt onder werkelijk rendement het gehele vermogen, inclusief banktegoeden en inflatiewinst.

Dit betekent dat gerealiseerde en ongerealiseerde positieve en negatieve waardeveranderingen behoren tot het werkelijk rendement en meegenomen moeten worden in de berekening. Bij de berekening van het werkelijk rendement in een jaar, hoeft volgens de Hoge Raad geen rekening gehouden te worden met positieve of negatieve rendementen uit andere jaren. Kosten mogen niet afgetrokken worden, financieringskosten wel.

Deze uitspraak van de Hoge Raad heeft grote budgettaire gevolgen en consequenties voor de uitvoering door de Belastingdienst”.

Stand van zaken op 1 januari 2025

Het kabinet is voorstander om in de toekomst de box 3-heffing plaats te laten vinden middels een heffing over het werkelijk behaalde rendement. Inmiddels ligt hiervoor een wetsvoorstel, genaamd Wet werkelijk rendement. Op 13 december 2024 heeft Staatssecretaris Van Oostenbruggen van Financiën in een brief gemeld dat de inwerkingtreding van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 niet eerder haalbaar is dan 1 januari 2028. Het kabinet stelt voor om de budgettaire derving die gepaard gaat met de latere inwerkingtreding van het toekomstige stelsel in te vullen door in het jaar 2026 het forfait op de overige bezittingen te verhogen en het heffingsvrije vermogen in box 3 te verlagen.

De gevolgen van het uitstel tot 1 januari 2028

Het gevolg van uitstel van de heffing over het werkelijke rendement is dat in elk geval tot 2028 de huidige regeling met forfaitaire rendementen in drie vermogenscategorieën wordt voortgezet, aangevuld met de mogelijkheid tot het leveren van tegenbewijs. Voor het leveren van tegenbewijs is een formulier ontwikkeld ‘opgave werkelijk rendement’. In de hiervoor genoemde brief van Van Oostenbruggen van 13 december 2024 is gemeld dat vanaf belastingjaar 2025 het formulier ‘opgave werkelijk rendement’ zal worden vervangen door de mogelijkheid om in de aangifte zelf al een beroep te doen op de tegenbewijsregeling.